

3. Homel P., Nutley S., Tilley N. & Webb B. Investing to deliver. Reviewing the implementation of the UK Crime Reduction Programme. Home Office Research Study no. 281. 2004. London: Home Office.

4. Sutton A., Cherney A. & White R. Crime prevention: principles, perspectives and practices. Melbourne: Cambridge University Press. 2008.

Гезет Ірина,

студентка 1-го курсу Інституту №1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Ялова О. В.**
доцент кафедри правничої лінгвістики,
кандидат юридичних наук

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ» ЯК ОДИН ІЗ ПРЕДМЕТІВ УРЕГУЛЮВАННЯ МОВНОГО ПИТАННЯ

Актуальність теми проблеми забезпечення мовного законодавства в Україні, можна віднести до постійних, з моменту здобуття нею незалежності. Зараз постала необхідність врегулювання та наукового дослідження функціонування та розвитку державної мови. На сьогодні не має належної реалізації положень чинного закону про мову.

Метою мого дослідження є висвітлення проблеми забезпечення мовного законодавства та проведення короткої характеристики Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та законів про мову минулих років. За допомогою аналізу даних матеріалів, визначити направленість чинного закону та його переваги у контексті розв'язання мовного питання.

Для досягнення даної мети я ставила перед собою за завдання: окреслити мовне питання в Україні; висвітлити проблему забезпечення мовного законодавства; за допомогою характеристики, виявити кроки до врегулювання мовного питання за допомогою чинного законодавства в Україні;

Від початку незалежності «мовне» питання було одним з найболючіших. З того часу ситуація не покращилася. Зараз вже сформувалося нове покоління громадян України, змінювалися президенти, партії, політичні уподобання громадян, але у сфері мовної політики й забезпечення функціонування української мови як державної суттєвих змін не відбулося. Головна причина цього полягала в невиконанні чи неналежному виконанні прийнятих законів, постанов, указів, малої кількості проведених наукових досліджень присвячених даній проблемі. У своїй статті Ялова О. В. говорить, що якщо в державі й суспільстві не виконуватимуть положень чинного мовного закону, то нове покоління матиме наступний мовний закон зі схожими до нинішнього нормами і розв'язання даної

проблеми буде вже менш можливим чим зараз. Головна позиція, яку зайняла російська мова у багатьох сферах суспільного життя, стала одним з чинників які становлять загрозу національній безпеці України. На цю тематику експерт-кримінолог, кандидат юридичних наук А. Маляр зазначала, що «наша мова – це фактор нашої безпеки. І війна прийшла в наш дім у тому числі через зросійщення та занедбаність української мовної політики». Вона стверджує, що всі мови нацменшин захищені конвенціями, деклараціями, які ратифіковані Україною, а українська мова використовується лише в Україні, зберігати й захищати цю мову крім нас більше немає кому.

На мою думку, мовне питання в Україні слід перевести у своїй більшості в юридичну сферу на легітимних засадах шляхом його поступової деполітизації. Для забезпечення даних операцій необхідні дієві реформаційні й інституційні механізми, які забезпечили б українській мові повноцінне функціонування як державної (офіційної) та надійний захист природних прав носіїв української мови. Одним з таких предметів, на даний момент, можна назвати Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Якщо говорити про проблему забезпечення мовного законодавства, то основною правовою базою реалізації державної мовної політики в Україні є Конституція України. Статтею 10 Конституції України 1996 р. проголошено: «Державною мовою в Україні є українська мова держава забезпечує функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України». У рішенні Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення цієї статті подано визначення державної мови: «Під державною (офіційною) мовою розуміється мова, якій державою надано правовий статус обов'язкового спілкування у публічних сферах суспільного життя. Конституційний Суд України дійшов висновку, що відповідно до положень Конституції України українська мова як державна є обов'язковим засобом спілкування на всій території України під час здійснення повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя, визначених законом.

У 1989 році за часів існування Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР) було прийнято закон "Про мови в Українській РСР". У ньому було прописано використання української та будь-якої іншої мови - у владних структурах, освіті, науці тощо. Документ дозволяв користуватися українською, російською та іншою мовою у веденні документації, у судах, під час навчання, обслуговування тощо. Владою на вищому рівні акти могли прийматися українською мовою, а публікуватися з – будь-якою.

Закон часів УРСР діяв до 2012 року, аж поки його не замінив закон «Про засади мовної політики», поданий на розгляд ВР депутатами Вадимом Колесніченком та Сергієм Ківаловим. У документі, на відміну від попереднього закону, немає згадок про документи, що посвідчують особу

російською. Проте розширення можливостей використання так званих «регіональних мов» фактично дозволяло продовжувати вести документацію на місцях російською та навіть надсилати листи органам державної влади вищого рівня не державною мовою. Тобто, у багатьох населених пунктах України у більшості сферах життя користувалися російською, білоруською, болгарською, вірменською, гагаузькою, кримськотатарською, молдавською, німецькою, новогрецькою, польською, ромською, румунською, словацькою, угорською, русинською, караїмською, як регіональною. А якщо й не користувалися, то мали на це повне право. Таким чином, відбувалося поступове заміщення державної мови регіональними. Але 28 лютого 2018 року Конституційний Суд України (КСУ) визнав неконституційним закон "Про засади державної мовної політики", через процедурні порушення під час його прийняття. Відповідно до висновку суду, закон було прийнято за відсутності порівняльної таблиці до другого читання, висновку комітету, а також без зазначення повної назви та номера. Крім того, закон не було обговорено у другому читанні, депутати не знаходились на своїх місцях під час голосування, блокували виступаючих, а також голосували чужими картками. Через це КС вирішив, що Верховна Рада порушила процедуру розгляду та ухвалення закону, а отже закон є невідповідним Конституції. Таким чином, він втратив свою чинність з 28 лютого 2018 р.

25 квітня 2019 року Верховна Рада України ухвалила Закон № 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Закон забезпечує пріоритетність української мови у сферах суспільного життя: зокрема у державному управлінні, ЗМІ, сфері освіти, науки, культури, реклами та інших послуг. Водночас, він є ліберальним відносно мов національних меншин, не втручається до сфери приватного спілкування. На мою думку, зміст законопроекту №5670-Д є ефективнішим щодо забезпечення і захисту функціонування української мови як державної відносно своїх попередників. Окремо хотілося б зазначити, розділи закону присвячені не лише Національній комісії зі стандартів державної мови, але й Уповноваженому із захисту державної мови. Уповноважений із захисту державної мови – слідкує за дотриманням норм закону. Особа може подати скаргу на порушення закону чи його прав на вивчення української мови. Офіс Уповноваженого має вивчити та відреагувати на скаргу протягом 10 днів із моменту подання.

Прочитавши даний закон, можна підсумувати, що його контекст є найоптимальнішим за останні 30 років. Тому що, він одночасно забезпечує першість державної мови та не ущільнює права мов національних меншин. Не суперечить Конституції, а навпаки на законних підставах підтримує статтю 10 Конституцію України. Зверну увагу, що загострення мовного питання припадає на діяльність Закону України «Про засади державної мовної політики», а поліпшення ситуації на діяльність чинного. Тому, доцільно зазначити, про важливість даного законопроекту та виконання

громадянами його положень. За умови дотримання цих умов є можливість встати на шлях розв'язання мовного питання та укріпити національну безпеку.

Список використаних джерел:

1. Концепція державної мовної політики. URL: <http://zfkon3.rada.gov.ua/laws/show/151/2010>.
2. Закон УРСР «Про мови в УРСР» від 28.10.1989 р. URL: <http://zacon.rada.gov.ua/laws/scow>.
3. Рішення Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення статті 10 Конституції України. URL: <http://zacon.rada.gov.ua.v010p710-99>.
4. Закон України «Про засади державної мовної політики» №5029-VI від 03.07.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/l5029-17/1>.
5. Рішення Конституційного Суду України Про втрату чинності Закону України «Про засади державної мовної політики» як такого, що не відповідає Конституції України № 2-р/2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/schow>.
6. Ялова О.В. Прийняття законопроекту №5670-д «Про державну мову» в першому читанні: проблемні аспекти, Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ, Том 110 № 1, С 43-49, Київ, 2019. URL: <https://scientbul.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/issue/view/45/4>
7. Ялова О.В. Шляхи та форми реалізації мовного законодавства в Україні, Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ, Том 114 №1, С 110-119. Київ, 2020. URL: <https://scientbul.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/article/view/1195/1198>
8. Масенко Л. Українська мова як чинник національної безпеки. URL: <http://zahystmovu.org.ua>.
9. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» № 2704-VIII від 25.04.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.

Годун Анастасія Олександрівна,
курсантка 2-го курсу ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Богущий В. М.**
доцент кафедри правничої лінгвістики,
кандидат філологічних наук, доцент

**PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF POLICE ACTIVITY: EXPERIENCE
LEADING FOREIGN COUNTRIES**

The work of police officers has traditionally been complex types of professional activity, it is accompanied by significant psychophysiological and physical stress, many risk factors for their life and health, characterized by a high